

Фрагменти бесіди з лауреатом міжнародних конкурсів, піаністом Олегом Копелюком (серія бібліографічних нарисів про викладачів ХНУМ ім.І. П. Котляревського до 100-річного ювілею Університету)

- *Дитинство. Батьки. Перше знайомство з музикою.*
- *Навчання в музичному училищі, консерваторії.*

Копелюк Олег: Я харків'янин, народився і виріс в Індустріальному районі Харкова (раніше він мав назву Орджонікідзівський), живу й досі у дев'ятиповерховому будинку, що був побудований у 1980-х роках.

Мій батько Олексій Пилипович – українець, а мати Жанна Агафонівна наполовину молдованка (вона українка по лінії свого батька). Тато закінчив залізно-дорожній технікум. Свою молодість він провів машиністом на тепловозі. Крім того пройшов службу в армії в Санкт-Петербурзі за профілем льотчика. В молодому віці дуже захоплювався гуртом «The Beatles», любляв популярні на той час хіти Юрія Антонова, Віллі Токорева, Алли Пугачової, намагався дістати платівки, хоча це було і не дуже легко. З часом в домі з'явилась гітара, і він якось сам навчився на ній грати, та й зараз співає, акомпануючи собі. І, на мій погляд, робить це на дуже професійному рівні, як для самоучки. Пам'ятаю, як він співав красивим баритоном композиції своєї улюбленої групи, бардівські пісні. Батько розучував зі мною пісні гурту «The Beatles», хоча я ще не вмів тоді читати на англійській мові, але він мені розшифровував, і ми співали разом. У нього була фонотека з різних платівок, але, як не дивно, записів класичної музики там не було.

Моя мама за освітою інженер, довгий час працювала на заводі Турбоатом. До Харкова вона переїхала із Молдови після закінчення школи. Народивши мене, мама більше не працювала на заводі, хоча і хотіла повернутися до роботи у тяжкі 90-ті роки. Але зрозумівши, що працювати там, де тобі не платять нічого, маючи на руках маленьку дитину, – неможливо, вона почала займатися торгівлею. Їздила до Польщі, купувала там якийсь товар, продавала його в Харкові. Тоді я і побачив свої перші жуйки, цукерки та інші солодощі, яких на полицях наших магазинів не було.

А потім ситуація в Україні стабілізувалась і, починаючи з 1996 року, мама була завжди вдома, поряд зі мною. І до тепер вона домогосподарка.

Вона підтримує зацікавлення батька музикою?

К. О.: Так, звичайно. Вона й сама людина з достатньо розвиненими музичними здібностями, бо закінчила музичну школу в Молдавії по класу баяна.

Тоді в Вас був вибір статі баяністом?

К. О.: Напевно мама цього не хотіла (сміється). В нас був вдома баян, але десь далеко схований, бо, напевно, це були не найкращі спогади моєї мами, вона майже ніколи не ділилась думками з цього приводу. Єдине, в чому вона зізналася – у любові до фортепіано. Мабуть її життя склалося б інакше, якщо б свого часу був обраний цей інструмент. Однак, в роки її дитинства піаніно – це була розкіш, доступна не кожному. Тому мої дідусь та бабуся вирішили віддати мою маму в музичну школу на інструмент, який був у доступі. Певно, баян не доставляв мамі багато задоволення, але, все ж таки, вона закінчила музичну школу, на що вплинула її мама (моя бабуся). І, така риса характеру, як сувора впевненість в тому, що будь-яку справу слід доводити до кінця – в мене від бабусі.

Ви з великою повагою згадуєте своїх предків...

К. О.: Так! Мої бабуся та дідусь по лінії матері за своїм вихованням були аристократами духу. Вони віддали мого дядька (рідного брата моєї мами) в морську академію, а мою маму бачили на поприщі музики, але не вийшло. Бабуся і дідусь по лінії матері пішли з життя досить рано, коли мені було 6-7 років померла бабуся, а в 2003 – дідусь.

Дідуся по лінії батька я пам'ятаю погано, а от бабуся – дуже добре. Вона, нажаль, померла, коли я вчився на третьому курсі консерваторії. У неї, а жила вона в Харкові в Салтівському районі, я проводив більшу частину канікул. Я її дуже сильно любив! Вона дожила до 86 років і я часто їздив до неї, де відчував себе як «під крилом». Кожна зустріч з бабусею – це було

щось неймовірне та казкове, це був завжди шикарний стіл, відчувалася неймовірна опіка та турбота!

А Ви були слухняною дитиною?

К. О.: Я завжди був спокійним, врівноваженим. Моя мама казала, що не знала зі мною клопотів, навіть з пелюшок. І з раннього дитинства вона помітила таку особливість, що коли грало радіо, я швидко засинав і спокійно спав. А взагалі, дитинство моє проходило, напевно, як і у всіх, на вулиці з друзями. Не можу сказати, що я багато гуляв, але мені дуже подобалось грати у футбол, зимою – в хокей. Тоді, я ще застав справжні морози і можна було довго «ганяти» з ключкою та шайбою.

То коли Ви зрозуміли, що хочете займатися музикою?

К. О.: Все як раз і почалося, як мені здається з дитячого садка, коли я відвідував заняття з музики. Я з неймовірним очікуванням та бажанням чекав, коли вже настане наступний тиждень, щоб знову потрапити на цей урок. І, мені подобався саме той процес, коли вчителька натискала на клавіші фортепіано (я бачив, як вона сиділа в профіль), якісь клавіші підіймались, якісь опускалися. Я з задоволенням дивився не цей дивний процес і, звичайно ж, жадав підійти, доторкнутися. Але, коли вихователька бачила, як моя маленька дитяча рука тягнулась до клавіатури, вона казала: «Ай, ай, ай, навіть не підходь і не чіпай!». Тому, для мене фортепіано було чимсь недосяжним, до чого не можна було підійти і навіть «дихати» поряд. І, напевно, ця заборона і викликала великий інтерес та завзяття дізнатись, що ж це за інструмент такий, та звідки у нього з'являється звук? Звичайно, що в дитячому садку не будуть пояснювати з чого складається фортепіано, звідки лунають звуки. А ці питання мене дуже цікавили та хвилювали.

Чи звучала класична музика в Вашому домі?

К. О.: Бувало, що батьки водили мене в театр опери та балету, на якісь концерти в філармонії. А ось так, щоб музика звучала вдома – такого не було. Ми не мали платівок з класичною музикою, та й по телевізору нічого з класичного репертуару не показували. Класика і зараз не дуже популярна на

телебаченні. Але тепер, я розумію, чому Тетяна Борисівна Веркіна в 1991 році не витримала і зробила перший фестиваль, аналогу якому немає до сих пір.

А як складалося Ваше шкільне життя?

К. О.: Я навчався в гімназії №163 з гуманітарним профілем, починаючи з семи років. Наш клас був дуже дружний. Це саме той випадок, коли дійсно мені дуже пощастило! Я не пам'ятаю жодних образ, принижень та колотнеч. В класі було тридцять учнів, і, не дивлячись на таку кількість дітей, жоден не демонстрував своєї переваги над іншими. В зв'язку з цим, у мене збереглися дружні відносини з усіма. Пам'ятаю шкільні свята, мюзикли до зустрічі Нового року. Ми з класним керівником та за допомогою мого першого викладача з фортепіано Ольги Юріївни Самойленко готували ці свята, репетирували якісь пісні, музичні сценки...

В гімназії задавали дуже багато, і мама мені спуску не давала. Поки я не зроблю домашні завдання, про вулицю я міг тільки мріяти. Мені навчання в гімназії не просто вдавалось. Поки я поринав у ці завдання, поки я їх робив, час швидко лунав, і, я багато не гуляв. Ось, коли наступали канікули, я міг собі дозволити відпочити, покататися на ковзанах, на санях з гірки. І, взагалі, в моїй родині завжди було прийнято, що людина має чимось займатися. Батьки створювали для мене таке середовище, коли я розумів, що поки я не зроблю все, я навіть і думати не можу про свої улюблені ігри в тамагочі, на тетрісі, на приставці Dendy. Я дуже вдячний своїй мамі, що вона вибрала для себе таку місію, як виховувати мене.

У Вас були улюблені предмети?

К. О.: Мені подобались усі предмети, окрім тих, що відносять до математичного профілю: алгебра, геометрія, фізика, хімія. Вони мені дуже тяжко давались, та ніколи не цікавили мене. Викладачі в гімназії давали гарні знання, тому й вимагали багато. Мою маму викликали майже кожний тиждень з приводу моєї неуспішності. І, вона вже просто, зрозумівши, що для мене в пріоритеті, їм відповідала: «Не буде він математиком, дайте йому

спокій!». Математичний профіль зовсім не для мене, хоча я розумію, що музика стикається з математикою і фізикою, але на той момент ці предмети були для мене чужими. Якби математику викладали тет-а-тет, як фортепіано, то, можливо, у мене розцвіла б любов до неї. Між тим, вже до 9-го класу я «підтягнувся», та мені поставили оцінку «4» за п'ятибальною системою.

Чи були у Вас позашкільні заняття?

К. О.: О, так! І велике спасибі моїм батькам, які вважали, що кожна дитина має паралельно чомусь навчатись і чимось захоплюватись, крім занять в загальноосвітній школі. Тому, я займався плаванням, малюванням, таким бойовим мистецтвом як тхеквондо. Особливу увагу я приділяв бальним танцям, якими займався не менше п'яти років. Пам'ятаю, як брав участь в конкурсах, навіть є нагороди. Але, тайним моїм бажанням було грати на фортепіано. А я був дитиною достатньо скромною і просто не казав про це батькам. Я розумів, що напевно піаніно багато коштує і, навіть не міг собі дозволити жодної думки про те, щоб попросити у батьків купити мені цей омріяний інструмент. Для мене слово «фортепіано» було як ніби щось дороге, королівське, хоча слово «рояль» саме так і перекладається. І, одного разу, я на свій страх і ризик сказав, що був би дуже не проти ходити на заняття з фортепіано. В мене було таке відчуття, що батьки мене зараз поб'ють, бо, як мені здавалось, я просив щось нереальне, трансцендентне. Це ж не гітара, яку можна поставити у куточку, це вже щось масштабне. І, дякуючи моїй мамі, яка відразу відреагувала, на наступному тижні в мене було моє перше піаніно – «Україна» рижого кольору (посміхається). Я вмить побіг до своєї подруги по під'їзду Марини поділитися цією новиною. Це була така радість, просто «слоняча».

Тобто, нарешті Ваша мрія збулася! І, напевно, Ваше життя кардинально змінилося... Ви пішли навчатися до музичної школи?

К. О.: Так, нарешті моя мрія збулася! Спочатку це були приватні заняття з Самойленко Ольгою Юріївною. І, я пам'ятаю свій перший урок,

мені було одинадцять років. В мене було відчуття, що трапилось щось неймовірно важливе в моєму житті! Я був такий щасливий, як ніколи!

Ольга Юріївна Самойленко – це просто неймовірно обдарований та дуже талановитий викладач, який вмів знайти підхід до кожної дитини. Це особистість! І навіть, якщо її учні не вибирали собі фортепіано за спеціальність, вони все одно їй дуже вдячні за те, що вона привила їм любов до музики та багато чому навчила.

Початковий етап, напевно, найскладніший та найважливіший; саме з нього починається формування апарату піаніста, постановки рук на клавіатурі. Усі знають, що це найбільш трудомісткий етап в педагогіці. Мені неймовірно пощастило з таким викладачем. Їй притаманний особливий дар, не тільки навчати, а й закохувати в музику. Вона пояснює дуже важливі, професійно-базові істини, звертаючись до дитячих образів, асоціацій. Я пам'ятаю, що кожний регістр, октава, набували в її методиці певних образів тварин – лисички, зайчика. Ми знаходили ці образи. І крізь призму її незвичайного, творчого бачення, налагоджувався контакт. Звісно, що мені не хотілось, щоб заняття на фортепіано з нею закінчувались, але час дуже сильно підживив. До мого випуску зі школи залишалось мало часу, і треба було рухатись далі. І, Ольга Юріївна привела мене до сектору педагогічної практики Харківського музичного училища.

Як вважаєте: Ви були гарним учнем? Чи хотілось би Вам у своїй педагогічній практиці зустрітись з учнем Вашого складу?

К. О.: Не можу сказати, що в мене було все ідеально. Іноді Ольга Юріївна ставила мені оцінку «2» і «3». Були і суворі моменти. Хоча, вона людина дуже добра і від душі тепла. Такі показники мене більше стимулювали. Наприклад, вона мені задавала вивчити №2, 5 і 7, а я розбирав ще і №9, щоб її здивувати. І мені дуже подобалось це відчуття, що я можу зробити більше, ніж мені задали. І Ольга Юріївна ставила мені «5+», і ця оцінка була на всю сторінку щоденника. І тоді я йшов з гордим виглядом додому. І, напевно, кожний викладач мріє, щоб його учень зробив щось

більше, ніж йому задають. Додам, що багатьох дітей дратує довго сидіти за інструментом, є діти непосидючі, які так і мріють скоріше вбігти з робочого місця. А мені, навпаки, доставляло задоволення розбирати новий музичний твір, відшліфовувати складні моменти, вдосконалювати їх. Я завжди чекав коли мені дадуть нову п'єсу, коли я почну її розбирати, вивчати, грати... Цей процес для мене завжди був дуже цікавим. Я не просто хотів поступити в Харківське музичне училище ім. Б. Лятошинського, я мав цією ідеєю, хоча, і розумів, що мої шанси на той момент були дуже малі.

Скільки років Ви займалися у Ольги Юрїївни?

К. О.: Два роки. Вона побачила в мені потенціал та направила мене до сектору педагогічної практики Харківського музичного училища. Вона хотіла, щоб мене там помітили. Тому Ольга Юрїївна домовилась, щоб зі мною займався не студент, а викладач-консультант – Шишкіна Тетяна Євгеніївна. Я дуже їй вдячний, бо за два роки вона зробила в мене неймовірно великий вклад, заповнивши майже всі мої пробіли. І, в мене були ті знання з якими учні закінчують випускний клас музичної школи. Ми з нею вивчили програму з якою було не соромно поступати. Звичайно, 4 роки занять музикою – це не 8, і якість моєї гри була досить сумнівна, але комісія побачила, що учень вступає з серйозною програмою, яку достатньо добре виконав.

Розкажіть про свій перший виступ.

К. О.: Я пам'ятаю свій перший академічний концерт в рамках педагогічної практики. Я грав першу частину Першого концерту Бетховена... і щось ще, не пам'ятаю вже. Це було в 46 класі ХМУ, де нас слухало дуже багато викладачів. Концерт був перед Новим роком. Я пам'ятаю, як я зіграв і мені почали аплодувати. Це було для мене таким щастям, що я щось таке серйозне зробив (звичайно завдяки заняттям з Шикшкіною Тетяною Євгеніївною) і я відчув такий теплий прийом. Але перед концертом я пережив великий стрес. По дорозі на концерт я забув вдома гаманець з грошима. І в першій маршрутці контролер до мене не встиг дійти і я не знав,

що в мене немає грошей. Зі спокійною душею я пішов далі на метро. І вже там я зрозумів, що гаманця немає і грошей в карманах також. У мене серце вилітало з грудей, бо я відчував велику відповідальність, що як це я не прийшов на виступ, чи запізнився. У когось з перехожих людей я попросив грошей, мені було дуже соромно, але я чесно показав ноти і розповів, що запізнююсь на концерт. І коли я приїхав в училище і зрозумів, що не запізнився, то я вже заспокоївся і гарно себе почував. І в мене не було страху перед сценою, навпаки, я дуже хотів зіграти.

Були ще звітні концерти сектору педагогічної практики і в малому і в великому залах ХМУ. Пам'ятаю як я грав Прелюдію *cis-moll* Рахманінова. Ці виходи на сцену мене дуже заряджали.

Чи Ваші батьки не були проти вашого вибору щодо професії музиканта?

К. О.: Я ніколи не чув від батьків, що вони були проти чогось. Навпаки, будь-яка моя маленька перемога завжди винагороджувалась і надавала мені сил щось робити далі.

Розкажіть про свій вступний іспит в ХМУ ім. Б. Лятошинського.

К. О.: Тобі був дуже гарний і серйозний набір піаністів для ХМУ, але дуже складний для мене. Поступало біля 25 абітурієнтів на фортепіанний відділ, із яких поступили тільки 18. Випробування для мене були сурові. Я нікого особливо не знав, гри інших абітурієнтів не чув, аби зрозуміти на якому я рівні. Я пам'ятаю, що був дуже наляканий, що ось настав той етап до якого я йшов. Завдяки Тетяні Олександрівні Городовенко (викладач домри, куратор всім сектором педагогічної практики в ХМУ) мене помітили В мене «була хватка», але я займався на фортепіано лише 4 роки. Це ж не 8. І це, мабуть зіграло свою роль в оцінці: мені «натягнули» 7 балів за 12-бальною шкалою. Мене навіть не хотіли брати на фортепіанний відділ, а на інший – я не бажав! І якимось, завдяки тому, що я гарно склав іспити з української мови та сольфеджіо я піднявся з 25 на 18 місце – останнє в рейтингу серед тих, хто отримав прохідний бал. Це диво! Я був майже за межею, але все ж таки

потрапив у список майбутніх першокурсників. Серед хлопців поступив лише я. Лише я та 17 дівчат! Я зрозумів, що я єдиний хлопець, та ще й на самому останньому місці, який пропускає всіх дівчат вперед. Але в цій ситуації хлопець має набирати обертів та показувати, що він «попереду всієї планети». Так воно і вийшло, але коли я вже закінчував училище.

Наш голова випускного іспиту композитор, народний артист України, професор ХНУМ ім. І. П. Котляревського Володимир Михайлович Птушкін на випускному іспиті навіть хотів мені поставити 12 балів, але тоді це було заборонено. І, було смішно, що коли я поступав, то був майже за межею, а випускався на лідируючих місцях. Додам, що наш курс був найсильніший за останні 10-15 років. Бувають такі «вибухи». І я опинився в цьому «епіцентрі»! (сміється).

Ви потрапили до одного з провідних викладачів ХМУ Новічкової Тамари Василівни. Як Вам це вдалося, враховуючи Вашу дуже непросту ситуацію на вступі?

К. О.: Це було просто чудом, що я потрапив до Тамари Василівни. Напевно, вплинула і Тетяна Олександрівна Городовенко, яка побачила в мені перспективу. Вона, разом з директором ХМУ Єфременко Оленою Олексіївною, умовили Тамару Василівну «взяти цього хлопця» в свій клас, мотивуючи сильним бажанням та жагою до навчання.

Після довгих переговорів та відмов з боку Тамари Василівни, вона все ж таки погодилася на свій страх і ризик прийняти мене в свій клас, але, напевно, з відчуттям того, що все одно за 4 наступні роки не зможе «зліпити» з мене справжнього піаніста. Я неймовірно вдячний всім цим людям, які зіграли дуже важливу роль у моєму житті.

Як склалися відносини з Тамарою Василівною?

К. О.: Одразу вона дала мені програму: Й. С. Бах, триголосні інвенції *A-dur* та *d-moll*; Й. Гайдн, Соната *G-dur*; Пісня без слів *g-moll* Ф. Мендельсона, 2 етюди К. Черні та «Баркарола» П. І. Чайковського. Все літо я займався, мені хотілось щось достойне показати, здивувати. Ця риса

завжди була мені притаманна. Я не міг підвести, тим паче, що я вступив в клас нової для мене людини, яка не хотіла мене брати взагалі і ця думка сиділа в моїй голові всі останні дні канікул, що залишилися. Весь серпень я займався як проклятий і прийшов на перше заняття. А установка у Тамари Василівни дуже сувора. На першому уроку після канікул студент її класу має грати напам'ять все. Студент може показати більшу частину програми, але вона має бути винятково напам'ять. Тому я займався дуже багато і перші мої заняття в училищі по спеціальності були «зі сльозами», бо приходилось багато освоювати того, чого я в своєму житті не робив, наприклад слухати себе. Я не забуду ніколи, як ми на початку уроку займались вправами «п'ятипальцівками». В різних тональностях ми будували звукоряд мажорної гами в об'ємі квінти та просто слухали в цій мажорній гамі кожен звук. І, пам'ятаю, що було вже багато зауважень на шляху від першого пальця до другого. Було дуже багато запитань: «А чому звук вже зовсім інакший, чому він "стукає", кудись пропадає, чому він не зважений?». І ці питання заставляли мене концентруватися. Велику увагу я приділяв слуховій роботі та вправам. Тамара Василівна завжди казала: «Гама – це частина якогось музичного твору. В майбутньому ти зіштовхнешся з такими уривками. І ми повинні намагатися слухати в гамі музику». Те саме стосувалося і арпеджію, хроматичної гами. ... Це було для мене все дуже новим і цікавим. Коли такі технічні вправи доносились не з точки зору технології (наприклад, грати просто швидко), чи намагатися грати синхронно двома руками, це звичайно дуже важливі моменти, але Тамара Василівна намагалася достукатися до мене за рахунок вуха. Це було головним в її «школі».

А як Ви можете охарактеризувати Тамару Василівну?

К. О.: Вона, безумовно, «особистість», хоча комусь і може здаватися неоднозначною людиною. Але, напевно, кожна талановита особа різностороння та не проста в середині. У кожного свій характер. Ось у Тамари Василівни він дуже палкий. Та основна її риса – це постійно чомусь здивовуватися. Якщо в мене щось не виходило – вона дуже дивувалась, а ти

сидиш, просто не розуміючи, що робити і червонієш на очах. Але, при цьому, вона людина неймовірної теплоти, професіонал своєї справи, який просто шалено любить студентів, педагогіку, поважає кожного учня. Вона завжди може знайти підхід до кожного. Ця людина пройшла школу Регіни Самойлівни Горовиць в консерваторії та школу в училищі у Лідії Митрофанівни Попової. Тамара Василівна Новічкова – це професіонал та людина з великої літери.

Чому Ви вирішили поступати до Харківського університету мистецтв? Чому не закордон?

К. О.: Думки про те, що я хочу поступати в консерваторію, були ще в роки навчання в училищі. Я чітко розумів, що хочу поступати саме в Харкові, бо це моє рідне місто, тут моя домівка, моя сім'я. І, важливо те, що і тут є професіонали, яким можна довірити свою долю в творчому відношенні, свою освіту. Тому і вибір пав на Харківську консерваторію, і конкретно на особистість Тетяни Борисівни Веркіної. Було вирішено, якщо Тетяна Борисівна мене бере, то я, навіть не обдумуючи поступав би сюди стовідсотково, що я і зробив (посміхається).

На вступних екзаменах іспит зі спеціальності пройшов для мене в дуже радужній атмосфері. Не було ні страху, ні хвилювання, мені хотілось зіграти. Той день був дуже сонячний. І промені сонця пронизували малий зал консерваторії, в якому проходив іспит. Це відчуття світла і сонця, та тональність *Мі бемоль мажор* мого першого твору мене дуже сильно зарядила. І саме цікаве, що в мене вся програма була в бемольних тональностях. А бемольна сфера для мене найбільш м'яка, сонячна, тепла, тому і в такій атмосфері пройшов мій іспит зі спеціальності.

Що було для Вас найцікавішим в заняттях у Тетяни Борисівни?

К. О.: Заняття з Веркіною Тетяною Борисівною завжди проходили в дуже цікавій формі. Ми могли прийти на спеціальність в 15:00, а піти додому в 22:00. Мене надихали її заняття з іншими студентами класу. Я, таким чином заочно вчився, скоріше вникав в її школу, «кухню», завдяки іншим

студентам, бо, коли йдеш на урок тет-а-тет, можеш чогось не замiтити, випустити з поля зору, а на прикладi iнших студентiв, коли дивишся зi сторони, то щось стає очевидним, зрозумiлiшим. Атмосфера царила дуже дружня, буйна, активна. В основному на уроцi знаходилась плеяда учнiв, де ми слухали один одного, доповнювали. Були гарячi дискусiї, пiдтримка зi сторони студентiв класу. I взагалi, взаємодопомога – це те, що панує в класi Тетяни Борисiвни завжди.

Моя пiдготовка до заняття проходила i вдома, i в консерваторiї. Бувало, що я приходив займатися в консерваторiю бiля шостої ранку. Завжди, коли шукаєш результат, знаходиш час. Займався я зазвичай бiля п'яти, шести годин в день. Це був мiй стандарт, той лiмiт, який необхідно виконувати. А у вихiднi днi це могли бути i восьми годиннi заняття, може й бiльше.

Кожний урок в неї дуже яскравий й вiдокремлений, який залишає слiд, запам'ятовується. Заняття нiколи не повторювалися, не вiдчувалося побутова рутинна. Завжди розкривалися новi гранi для мене. Цiкаво було, коли ми вивчали полiфонiї Й. С. Баха. Тетяна Борисiвна завжди знайомила зi змiстом Ветхого завіту Бiблiї, ми занурювалися в цю атмосферу, в сюжети, бо всi твори Баха релiгiйнi, духовнi. Ми шукали бiблiйськi пiдтексти, вiдповiднi символи. Також багато читали лiтератури по Баху. Найбiльше на мене справив враження трактат Швейцера, також Яворського «Символiка музики Баха». Я пам'ятаю, як ми слухали на уроках прелюдiї i фуги Баха у виконаннi Едварда Фiшера, який генiально iнтерпретував цi твори. Тетяна Борисiвна казала: «Закрийте очi та просто поступово занурюйтеся в це звукове поле, яке створить Фiшер, i те, що ви почувете немає нiчого спiльного з тим, що ви звикли чути ранiше...».

Яскраво запам'ятались моменти, коли Тетяна Борисiвна збирала свiй клас i давала читати один одному уривок iз художньої лiтератури чи прози. I наша задача була зберегти тональнiсть уривку, передавши настрiй твору iншiй людинi. Ця робота заснована на пiдхватi зв'язку, нiби це полiфонiчна музика. I це вiдчуття нерозривностi ми шукали в художнiх творах. Мистецтво

інтонувати... це також ми спочатку намагалися навчитися робити на словах, а потім вже на роялем. Інтонування – це одна із самих яскравих задач у виконавстві, методиці та педагогіці Веркіної Тетяни Борисівни.

Також не мене справляло враження ті моменти, коли ми дивилися фільми. Наприклад, фільм про Бетховена «Бессмертная возлюбленная», фільми Бергмана, які перевертають свідомість людини. Тетяна Борисівна розвивала наш інтелект, розкривала наші здібності не тільки за роялем, але ще й іншими шляхами. Ще, Тетяна Борисівна приносила ілюстрації картин епохи Ренесанса, Бароко, Класицизму, іпресіонізму, що нерозривно пов'язано з музикою. І цими репродукціями ми підпитувались духовно. В майбутньому під час виконання різноманітних творів спливали ряд асоціацій.

Спочатку мені було не просто, темпи підготовки екзаменаційних програм, загальний об'єм музики, інформації... Але, я розумів куди я потрапив, і куди мені ще рости і рости, бачив горизонт майбутніх програм, і це надавало сил і натхнення.